

Gospodar in gospodinja

LETO 1941

12. FEBRUARJA

STEV. 7

Zimsko škropljenje sadnega drevja

V zadnjem času se naši sadjarji vedno bolj zanimajo za zimsko škropljenje, vendar še vedno premalo. Vzrokov bi lahko našli več. Predvsem onemogočajo v precejšnji meri izvedbo zimskega škropljenja draga sredstva za zimsko škropljenje. Stroškov za zimsko škropljenje se vsak sadjar ustraši, ker niso majhni, posebno še danes, ko je cena škropiv znatno višja. Da se zimsko škropljenje kljub temu splača in je potrebno, so nam živa priča razni škropilni poskusi ter o tem ne bomo zgubljali besed.

Zimsko škropljenje opravimo v času, ko sadno drevje miruje, to je v času od pozne jeseni pa do pomladi, preden začne sadno drevje odganjati. Zadnja leta imamo v prometu tudi takšna škropilna sredstva, ki jih lahko uporabljamo še takrat, ko je sadno drevje že začelo odganjati. Pred zimskim škropljenjem pa mora biti sadno drevje v sadovnjaku očiščeno. Odstraniti moramo z drevja vse suhe, polomljene ali drugače poškodovane in pregošče veje. Prav tako moramo odstraniti staro skorjo, mah in lišaje. Šele tako očiščeno sadno drevje je pripravljeno za zimsko škropljenje. Škropiti sadno drevje, ki ni bilo očiščeno, nima pravega pomena, ker porabimo znatno več škropiva, uspeh škropljenja pa je dosti slabši.

Za zimsko škropljenje uporabljamo različna sredstva. Naši sadjarji predvsem uporabljajo razne drevesne karbolineje in žvepleno-apneno brozgo. Drevesni karbolinej se razlikuje od navadnega karbolineja, ki ni uporaben za škropljenje sadnega drevja. Imamo dve vrsti drevesnih karbolinejev: navadne in zgoščene (koncentrirane). Razlika je v tem, da vzamemo pri zgoščenih drevesnih karbolinejih 2—4% manjšo gostoto kot pri navadnih. Od navadnih drevesnih karbolinejev je pri nas najbolj znan arborin in dendrin, zgoščeni pa neodendrin. Kakor smo že zgoraj omenili, imamo danes tudi posebne drevesne karbolineje, ki se dajo poljubno mešati z modro galico in

žvepleno apneno brozgo, dočim prej navedenih ne smemo mešati z navedenimi sredstvi. Prednost posebnih drevesnih karbolinejev je tudi ta, da jih lahko uporabljamo še spomladi, ko drevje že odganja. Od posebnih drevesnih karbolinejev pri nas že s pridom uporabljamo mixdrin. Pri uporabi drevesnih karbolinejev moramo biti previdni in uporabljamo samo tista sredstva, ki so že preizkušena. Kadar kupujemo drevesne karbolineje, navadno dobimo zraven tudi potrebna navodila, kako naredimo mešanico in v kakšni gostoti jih smemo uporabljati za razna sadna plemena.

Prav dobro sredstvo za zimsko škropljenje je tudi žvepleno-apnena brozga, katero lahko skuhamo doma. Za 50 litrov žvepleno-apnene brozge potrebujemo do 13 kg gašenega apna in 10 kg žveplenega prahu. Namesto gašenega apna lahko vzamemo živo apno, ki ga za vzamemo trikrat manj. Apno in žvepleni prah dobro zmešamo, da dobimo kaši podobno snov. Nato damo to zmes v železni kotel in dolijemo 50 litrov vode. To vse skupaj kuhamo približno tri četrte ure, pri čemer stalno mešamo in dolivamo vodo, kolikor jo izhlapi. Brozga ima v začetku kuhanja rumenkasto barvo, ki se potem stalno spreminja. Ko postane krvavordeča, pogasimo ogenj, da se brozga ohladi. Ohlajeno brozgo napolnimo v večje steklenice ali železno posodo in jo potem uporabljamo, kadar je potrebno. Za zimsko škropljenje z žvepleno-apneno brozgo vzamemo 15—25%, za polejno škropljenje pa 2% raztopino žvepleno-apnene brozge. Tako pripravljena žvepleno-apnena brozga je mnogo cenejša, kakor če jo kupimo v tovarni ali trgovini.

Za zimsko škropljenje moramo izbrati primeren dan, ko ni vetrovno in ne zmrzuje; takšnih dni pa ni veliko in zato ne smemo odlašati z zimskim škropljenjem. Za škropljenje so potrebne dobre škropilnice, ki so danes precej drage. sa-

mo za enega sadjarja predrage. Zato bomo zimsko škropljenje po možnosti izvedli organizirano potom strokovnih organizacij, ki imajo škropilaice. Zimsko škropljenje moramo izvesti temeljito. Sadno drevje moramo tako poskropiti, da ne ostane niti najmanjši del suh. Temeljito škropljenje veliko več zaleže, kakor pa površno. Boljše je enkrat dobro poskro-

piti, pa potem magari nekaj let nič, kakor pa površno vsako leto. Če bomo sadno drevje pred škropljenjem dobro očistili, če bomo izbrali dobro škropivo in če bomo škropljenje pravočasno in pravilno izvedli, uspeh ne bo izostal. Zato sadjarji, v kolikor to že niste storili, čim nastopi primerno vreme, izvršite zimsko škropljenje!

F. S.

Najkoristnejši stroj na polju

Gotovo je zelo resničen pregovor: »Kakršna setev, taka žetev.« Beseda setev ima sicer tukaj tudi širši pomen in obsega vse, kar je s setvijo v zvezi, to je pripravo zemlje, gnojenje itd., vendar je za poznejše uspevanje rastline in za pridelek zelo odločilen tudi način setve. Čim lepše in enakomernejše posejemo seme po vsej površini, tem bolje smo opravili to delo in tem večji bo tudi pridelek. Z roko pa je zelo težko, je naravnost nemogoče tudi le približno enakomerno sejati in tega ne doseže tudi najboljši sejalnik. Pač pa napravi to prav dobro sejalni stroj.

Imamo dve vrsti sejalnih strojev: 1. male ročne, ki sejejo le po eno vrsto in ki jih pri nas precej rabijo za setev koruze; 2. pravi sejalni stroj, ki seje po več (11—14) vrst. Ti zadnji so mnogo važnejši in te imamo danes v mislih, medtem ko gre s prvimi delo le počasaj od rok.

Sejalni stroj ima zgoraj v zaboji priprave, ki jih ženejo s pomočjo vmesnih zobatih koles velika zadnja kolesa. Te priprave ves čas popolnoma enakomerno odmerjajo seme, ki pada v nepretrganem toku skozi prožne sejalne cevi v zemljo. Ker rijejo v zemlji tako zvani sejalni lemeži, ki delajo prav ozko brazdico, se za sejalnimi lemeži zasuje seme s prstjo, in sicer povsod enako globoko.

Velike koristi, ki jih imamo od sejalnega stroja, so sledeče:

1. Seme je po vsej njivi popolnoma enakomerno posejano, ker so vrste med seboj vse enako oddaljene in ker je tudi v vrsti seme povsod enako gostota. Tako imajo vse rastline enako prostora; nikjer ni setev pregosta, nikjer prerodka. Zato tudi odpadejo vse škodljive posledice pregozte (poleganje), kakor tudi prerodka (zemlja ni izkoriščena, zato manjši pridelek, plevel se vgnezdí setve, Zlasti je

treba opozoriti, da lahko s posebno, zelo enostavno pripravo poljubno povečamo ali pomanjšamo gostoto setve.

2. Vse seme pride enako globoko v zemljo, ker rijejo sejalni lemeži vedno v isti globini. Zato vse seme istočasno ozeleni in vse rastline se enako hitro razvijajo ter istočasno zore. To omogoča pravočasno žetev in prepreči škodo zaradi izpadanja zrnja, oziroma nepopolne zrelosti, če rastline ne zorijo istočasno.

3. Stroj ima posebno krmilo, ki z njim lahko vzdržujemo ves čas setve popolnoma ravne vrste. To je posebno važno, če sejemo peso, koruzo ali repo, ker lahko potem okopavamo te rastline z vprežnim okopalnikom, kar nam delo silno olajša in pospeši ter opravi seveda tudi mnogo cenejše.

4. Sejalni stroj moremo prav dobro uporabljati tudi za markiranje vrst pri fiziolu, ki ga moremo sejati, ozir. saditi le z roko. S sejalnim strojem razčrtamo njivo mnogo bolje, lažje in hitreje kakor z markerjem.

5. S sejalnim strojem porabimo za četrto ali celo za tretjino manj semena, kakor če sejemo z roko, tako da se nam ta stroj že s prihranki semena popolnoma izplača v nekaj letih.

Seveda je treba zemljo dobro pripraviti, da je dosti rahla in prhka, ko sejemo in da se seme lepo zasiplje. Zato moramo zemljo redno in skrbno obdelovati (zimsko praha, pomladi samo rahljati s kultivatorjem in brano brez oranja) ter po potrebi tudi ápnati. Sejalni stroj torej kmata naravnost sili, da svojo zemljo pravilno in skrbno obdeluje, kar ima tudi svojo vrednost. Kjer so bili v navadi ozki kraji, jih z nobenimi članki in predavanji ni bilo mogoče odpraviti, odkar pa imajo ljudje sejalne stroje, ozki kraji kar hitro izginjajo. Ako ga en sam

kmeč ne more kupiti, se lahko združi več kmetov v strojni zadrugi, kjer si skupaj nabavijo vse potrebne stroje. Jako dobre sejalne stroje ima tvrdka K. in R. Ježek v Mariboru.

S sejalnim strojem ne sejemo samo žita, ampak tudi razne okopavine (peso,

koruzo, repo) ter deteljo in lucerno. Zaradi velikih ugodnosti in prednosti, ki nam jih nudi sejalni stroj in zaradi vzgojnga pomena, ki ga ima za kmeta, lahko rečemo, da je to najkoristnejši stroj in da je ta stroj znamenje, pa tudi pogoj naprednejšega kmetovanja. Inž. P. S.

Starši, imejte za otroka vedno čas

Otrok hoče vse vedeti in vse znati. Vse življenje mu je ena sama velika, popisana knjiga, ki jo mora prebrati. Včasih je komaj na prvih straneh in nima nikogar, ki bi mu pomagal in razložil.

Vpraša zvedavo očeta: »Ata, zakaj pa mora imeti konj v gobcu železno palico in okrog vratu komat, da pelje voz?« Oče pa, slabe volje in nerazpoložen za razlaganje, mu odgovori: »Pusti me v miru in tiho bodi!«

Otrok molči, ker ve, da pride klofuta, če še enkrat vpraša.

Vidi mater, kako daje kvas med moko, ko dela kruh. »Mama, zakaj pa daste to notri v moko, ko pečete kruh?« Mama pa nima časa, da mu odgovori, skrbi jo peka, dela ima mnogo, pa mu ne odgovori, ampak ga spodi iz kuhinje.

Otrok vedno in vedno sprašuje. Vse vidi, vse bi rad vedel, pa nima nikogar, ki bi mu na vsa vprašanja odgovarjal. Oče nima časa, mati nima časa. Tako ostane otrok sam s svojimi nerešenimi vprašanji.

Starši bi morali imeti vedno čas za otroka. Vedno bi mu morali odgovoriti in mu pojasniti, kakor pač vedo in znajo.

Z vednim odrivanjem izgubi otrok počasaj zaupanje. Raste, vprašanja se kopičijo, od staršev ne more nič izvedeti, pa se obrne drugam po pouk. Tudi v rečeh, ki bi jih samo skrbna mati prav razložila.

Preden se starši zavedo, otrok že mnogo ve in sicer drugače, kot je staršem ljub. Z raznim poukom od tujih strani pride včasih tudi pohujšanje.

Takrat bi starši radi govorili, pa je prepozno in otrok jih več ne sprašuje.

Otrok je prepričan, da morajo starši vse vedeti. Zato mati ne sme reči ne vem, posebno v stvari, za katero otrok dobro ve, da mati o njej vse ve, da je otroku noče razložiti.

Nekoč me vpraša moja hčerka, imela je devet let, o neki stvari, jaz pa sem imela

slučajno drugo delo, drugo skrb in ji odgovorim v naglici, samo, da se je odkrižam: »Ne vem!«

Otrok se začudi, pa mi odgovori: »Kaj ti tega ne veš, saj si mamica. Mama pa vse ve!«

S tem sem dobila pouk in sem vedela, da ne smem nikoli več reči na otrokova vprašanja: »Ne vem!«

Otrok ima zaupanje do staršev, posebno do matere. In tega zaupanja ne sme izgubiti.

Seveda pride otrok včasih tudi na taka vprašanja, ki jih v vsej dobri volji preprosta mati ne more takoj odgovoriti, ker otrok človeka s svojimi vprašanji večkrat preseneti.

Takrat naj mu mati razloži pač tako, kot si sama misli dotično zadevo. A odgovoriti mu mora kakor koli.

Med starši in otroci mora biti vedno zlati vez, ki jih spaja, vez ljubezni in medsebojnega razumevanja. Kjer pa tega ni, kjer starši nimajo »nikoli časa« za otroke, tam ga tudi pozneje otroci ne bodo imeli za starše.

Kako lepo je v družinah, kjer pride starejši sin k svojemu očetu po nasvet v kaki zadevi in se oba pogovarjata, preje oče in sin, sedaj oba gospodarja, tovariša.

In kjer pride poročena hčerka k svojli osiveli materi, ji potoži, je vse zaupa, vpraša za nasvet. V izkušnjah in pravilnem nasvetu bo mati prekosila vsako hčerino prijateljico, ker mati gotovo ne bo svoji hčerki želela slabo in bo govorila iz ljubečega materinega srca, ki ga pa ne more imeti najboljša sosedica in prijateljica.

Nekje sem prav lepo brala, kako otrok pravi o svojih starših: »Čudoviti ljudje so moji starši. Vse vedo.« Ko ima dvanaest let, misli, da sam vse ve, zato pravi: »Moji starši nimajo vedno prav. Jaz več vem.« Ko je otrok star trideset let, pride do spoznanja: »Starši so imeli večkrat prav in so

marsikaj vedeli.« In ko je ta otrok postal zrel človek petdesetih let, je v njem dozorela resnica: »Moji starši so vse vedeli in znali... Čudovita človeka sta bila moj oče in mati.«

Kako žalostno je, če mi že v šoli potoži otrok. »Mama mi nočejo nič povedati. Ata bi, pa jih ni doma. So v službi.«

Če ima čas pogovarjati se s sosedo, naj privoščí tudi svojemu otroku kako uro časa za razgovor. Otrok se rad razgovarja, vprašuje, posluša. Daj mu nedeljski popoldan, če si med tednom preobložena z delom in skrbí.

G. L

Izobrazba kmečkega dekleta

Morda že vedno misliš, -da tebi izobrazba ni potrebna, ker si — kmečko dekle. V zmoti si! Znan ti je star narodni pregovor: »Kolikor znaš, toliko veljaš.« Kot za vse druge, velja tudi zate, čeprav si rojena na kmetih in bo na kmetih potekalo tvoje življenje. Res je, da videz včasih vara, da marsikdo velja kolikor plača, a taka veljava ni pristna in stoji na kaj šibkih nogah. Morda sama poznaš primer iz življenja, kako se je nenadoma taka le na bogastvu sloneča veljava zrušila v nič. Prava veljava, tudi tvoja — kmečko dekle — je v tvojem znanju. Čim več znaš o gospodinjstvu, o kuhi, o pravilnem ravnanju z obleko in perilom pri pranju in likanju, čim spretnejša si pri šivanju, čim več veš o vrtnarstvu, o umnem poljedelstvu, čim bolj se razumeš na kokošjereje, čim spretnejša si pri živini, tem več si vredna. In: Čim več veš o otrokih, njih negi in vzgoji, čim bolj si poučena o prvi pomoči, čim spretnejša si pri postrežbi bolničom in čim bolj si končno poučena o svetovnih vprašanjih, čim bolj jasno gledaš na svet, tem večja je tvoja cena, tvoj ugled tvoja veljava, tem bogatejša si!

Za tako vsestranko znanje, za izobrazbo primerno tvojemu stanu in tvojemu delu si tudi dolžna poskrbeti. Čas sam v katerem živimo, ti nalaga to dolžnost, kajti današnji čas je težak, je velik po svojih dogodkih, je velik po žrtvah katere je zahteva od nas in le veliki ljudje bodo mogli plodonosno živeti v tem času. Velikih ljudi potrebuje naš čas, nele v mestih in trgih, morda še vse večjih na deželi, ker iz dežele pritekajo v mesto vedno sveže življenjske sile.

Ljubezen do naroda in države ti nalaga dolžnost izobrazbe! Duševno bogastvo naroda in države je zavisno od duševnega bogastva poedincev. Čim izobraženejši je poedinec, čim bolj je vsestransko usposobljen za življenje, tem več možnosti ima s tem tudi država, da se vsestransko obogati. Bogastvo poedincev je njeno bogastvo, in od tega skupnega bogastva ima spet korist vsak poedinec.

Pa tudi ljubezen do sebe same zahteva, da se čim bolj izobraziš. Čim več znaš, čim bolj si vsestransko izobražena, tem bolj si tudi usposobljena za izvrševanje svojih dolžnosti, za izpolnjevanje nalog, katere ti življenje nalaga. To dolžnosti pa kot veš, niso majhne. Saj boš nekoč žena in mati, gospodinja boš. Od tebe bo zavisna nele tvoja sreča, temveč tudi sreča tebi izročenih otrok. Kot boš ti izpolnjevala svoje navidez malenkostne in brezpomembne dolžnosti, kot boš z dobrimi deli in s pravilnim pojmovanjem vsega življenja ti bogatila svoje življenje, tako ga bodo bogatili tudi vsi oni, ki bodo bogateli od tvojega bogastva.

Skrbi te, kje se boš izobrazila. Prve temelje tvoje izobrazbe je položila že mati, ko te je že v prvih letih uvajala v vsakdanja opravila, ko te je seznanjala z dolžnostmi, katere si morala izpolniti. Šola je doma začeto delo nadaljevala in dopolnjevala, dovršiti pa ga moraš ti sama z obiskovanjem raznih kmetijsko gospodinskih tečajev, z obiskovanjem raznih predavanj, razstav, s čitanjem strokovnih knjig iz gospodarstva, vrtnarstva, poljedelstva, živinoreje, s čitanjem knjig o vzgoji otrok, o postrežbi bolničom, pa tudi s čitanjem raznih leposlovnih knjig, pa navsezadnje tudi s čitanjem časopisov. Seveda pa moraš biti pri izbiri previdna in če sebi ne zaupaš dovolj, ker si še premalo izkušena, vprašaj za svet. Vsak ti bo, ko bo videl tvojo dobro voljo, rad svetoval.

Res je, da je včasih izobrazba združena z žrtvami, morda se tej ali oni zdi, da njej izobrazba sploh ni dosegljiva. Morda res ne v taki meri kot bi rada, zlasti kar se tiče obiskovanja raznih tečajev, pa če ne moreš doseči vsega, poskusi doseči vsaj nekaj. Malo več žrtev bo treba za enake sadove, pa s čim večjimi žrtvami boš kako reč dosegla, tem dražja ti bo, tem več sadov ti bo v bodočnosti prinesla. Zato s pogumom na delo! Izobražuj se kolikor največ moreš, da bo bogato tvoje življenje in da boš mogla bogatiti življenje drugih!

KUHINJA

Ješprenj z gobami. Četrť litra ješprenja zberem in dobro operem. Potem ga pristavim z mrzlo vodo in ko zavre, ga pustim počasi vreti dobri dve uri. Med kuhanjem dodam ješprenj, vejico kadulje (žajblja), lovorjev list, strok s soljo strtega česna in surov, olupljen in na kocke zrezan krompir. Dve pesti suhih gob poparim s kropom in izperem v mrzli vodi toliko časa, da postane voda čista. Gobe vržem na razbeljeno mast, v kateri sem zarumenila precej čebule in zelenega peteršilja ter pridejala ščep sladke paprike. Gobe dušim pokrite dobre četrť ure. Nato jih potrese s žlico moke. Ko moka zarumeni, jih razredčim s kropom ali z juho in vržem v ješprenj. Nato pustim še dobre četrť ure vreti. Če dam ješprenj kot juho na mizo, naj bo precej redek. Ako ga rabim za samostojno jed, naj bo primerno gost. K ješprenju kot samostojni jedi dam kisló zelje ali kisló repo.

Kisló zelje na ogrski način. Na razbeljene kocke suhe slanine primešam precej na drobno sesekljane čebule, dodam konico paprike in žlico moke. Ko moka malo zarumeni, pridenem prevreťo in ožeto zelje in pražim dve uri. Posušeno tekočino nadomestim s prilivanjem kropla ali juhe. Tako zelje dam h goveji pečeni na mizo.

Praženo kisló zelje. Zelje samo prevrem. Prevreťo ohladim in trdo ožmem. Posebej razbelim na masti precej sesekljane čebule in zarumenim pol žličice sladkorja. V zarumenenje stresem zelje in pražim na precej hudem ognju. Zelje večkrat zmešam in če se tekočina posuši, prilivam po žlici kropla ali juhe. Ko zelje zarumeni, ga potrese s moko, dobro zmešam in v toliko zalijem z juho ali s kropom, da je zelje primerno gosto.

Kuhanje krompirja. Cel neolupljen krompir operem in pristavim z mrzlo vodo. Pri kuhanju krompirja pazim posebno na to, da ta počasi vre, ker le s počasnim, enakomernim vrenjem se krompir enakomerno skuha. Ako skuham olupljen in zrezan krompir, ga zalijem le v toliko z vodo, da ga ta komaj pokriva. S takim kuhanjem krompir ne izloči preveč svojih snovi v vodo.

Korenje na juhi. Nekaj ostrganih in opranih korenčkov skuham v slani vodi

v toliko, da se lahko stlačijo. Stlačene korenčke denem na razbeljeno mast ali na surovo maslo, v katerem sem zarumenila drobno sesekljano čebulo in zelen peteršilj. Ko se korenje malo opoži, ga potrese s moko in ko ta zarumeni, zalijem z juho ter pustim dobro prevreťi. Prevreťo juho zlijem na opečene žemljine kocke. Ako rabim tako juho za postend, jo zalijem s krompirjevkó, zelenjavna juho ali pa s kropom.

Mešani zrezki. Zmeljem četrť kilograma govejega mesa, četrť svinjskega in četrť telečjega mesa. Meso osolim, popopram, mu primešam strok strtega česna, pol žlice sesekljane čebule, sesekljane zelenega peteršilja in 15 dkg ožeti žemljali ali toliko kruha brez skorje. Tej zmesi dodam eno celo jajce, dobro zmešam in oblikujem hlebčke, katere spremenim v zrezke. Te zrezke povaljam v moki in spečem na razbeljeni masti. Zrezke serviram s solato.

Češka juha. Korenje, repo, rumeno in zeleno kolerabo, korenino zelene in peteršilja zrežem na listke ali na kocke, par listov zelja in ohrovtá pa na rezine. V kozico denem žlico surovega masla in vse te snovi ter pokrito dušim do mehkega. Zarumeneti pa ne sme. Ko je vse zmehčano, zalijem z juho, pustim prevreťi in nato zlijem na opečne ali na ocvrte žemljine kocke. Lahko pa napravim rezance iz jajčnih krp in na te nalijem juho.

Korenje s krompirjem. Nekaj korenčkov ostržem, operem, zrežem na rezance in denem na mast ali na surovo maslo, v katerem sem zarumenila sesekljano čebulo. Ko korenje dobre četrť ure pražim, ga potrese s sesekljano kumino in dodam na kocke zrezan surov krompir. Ko nekaj časa pražim, ga zalijem s krompirjevkó in s korenčkovko v toliko, da je omaka primerno gosta. Ko je korenček in krompir zmehčan, serviram kot prikuho.

Preprosta ocvirkovka. Od kruhovega testa vzamem primeren kos. Ta kos razvaljam za prst na debelo. Razvaljano testo potrese s ocvirki in drobtinami. Potem tesno zvijem, denem v pomazano kozico in pustim, da vzide. Ko je ocvirkovka dovolj vzhajana, jo spečem v pečici. Pečem jo eno uro.

GOSPODARSKE VESTI

ŽIVINA

Kranj. Na rednem ponedeljskem sejmu dne 3. februarja so prignali na sejem 36 volov (prodali 19), 20 krav (10), 13 telet (13) in 150 prašičev (84). Cene so bile naslednje: voli I. vrste 9.50, II. 8.75, III. 7.25 din; telice I. vrste 9.50, II. 8.75, III. 7.25 din; krave I. vrste 8.25, II. 7.25, III. 6.50 din; teleta I. vrste 13, II. 12 din; prašiči špeharji 18—18.50, pršutarji 16—17 din za 1 kg žive teže.

Litija. Po podatkih od 31. januarja so bile cene živine v litjskem okraju takele: voli I. vrste 9.25, II. 8.75, III. 8.50 din; telice I. vrste 9.25, II. 8.50, III. 8 din; krave I. vrste 8.75, II. 8, III. 5—6 din; teleta I. vrste 11, II. 10 din; prašiči špeharji 17.50, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže.

Logatec. Poročajo, da je veljala živina na dan 31. januarja: voli I. vrste 9.50, II. 8, III. 7 din; telice I. vrste 9.50, II. 8, III. 7 din; krave I. vrste 10, II. vrste 7, III. 6 din; teleta I. vrste 12, II. 10, prašiči špeharji 19, pršutarji 16 din za 1 kg žive teže.

Krško. Na dan 4. februarja t. l. je imela živina v krškem okraju te cene: voli I. vrste 10, II. 9, III. 8 din; telice I. vrste 9.50, II. 8.50, III. 8; krave I. vrste 9; II. 8, III. 7; teleta I. vrste 12, II. 10 din; prašiči špeharji 18, pršutarji 16 din za 1 kg žive teže.

Crnomej. Na sejmu dne 27. januarja na Vinici so plačevali živino takole: voli I. vrste 10, II. 9, III. 8 din; telice I. vrste 10, II. 9, III. 8; krave I. vrste 10, II. 7—8, III. 6—7 din za 1 kg žive teže.

Maribor. Na sejmu dne 28. januarja so imeli 566 glav živine, prodali so je pa 309 glav po naslednjih cenah: voli I. vrste 10, II. 9—9.50, III. 8 din; telice I. vrste 9, II. 8—8.50, III. 7.50; krave I. vrste 9.50, II. 7—8, III. 6—7; teleta I. vrste 10, II. 7 din za 1 kg žive teže.

Celje. Meseca januarja so se gibale cene goveje živine v celjskem okraju takole: voli I. vrste 9, II. 8.50, III. 7.50—8; telice I. vrste 8.50, II. 8, III. 7.50—8; krave I. vrste 7—7.50, II. 5—6, III. vrste 5; teleta I. vrste 11, II. 10; prašiči špeharji 15, pršutarji 13—14 din za 1 kg žive teže.

Laško. Po poročilu od 1. februarja je bila cena živine v okraju: voli I. vrste 8.75

do 9.50, II. 8—8.50, III. 7.75; telice I. vrste 9, II. 8—8.50, III. 7.50; krave I. vrste 8, II. 7.50, III. 7; teleta I. vrste 10, II. 9; prašiči špeharji 17, pršutarji 14 din za 1 kg žive teže.

Dravograd. Poročilo z dne 1. februarja navaja naslednje cene v dravogradskem okraju: voli I. vrste 9 din, II. 8, III. 7; telice I. vrste 9, II. 8, III. 7 din; krave I. vrste 8, II. 7, III. 6 din; teleta I. vrste 10, II. vrste 9 din; prašiči špeharji 16, pršutarji 15 din za 1 kg žive teže.

Ptuj. Na svinskem sejmu dne 29. januarja t. l. so veljali prašiči: pršutarji 12 do 13 din, debele svinje 13.50—14.75, plemenske svinje 10—12 din za 1 kg žive teže.

Ljutomer. Po podatkih od 31. januarja je imela živina tele cene: bikli I. vrste 9, II. 6.50, III. 6 din; telice I. vrste 9, II. 7.50, III. 6; krave I. vrste 5, II. 4 din; teleta I. vrste 10, II. 9; prašiči špeharji 15, pršutarji 13 din za 1 kg žive teže.

CENA

Kranj. Ječmen 1 kg 4.25, rž 4.25, oves 3.75—4, kornuza 3.75, fižol 6—10, krompir 1.50—1.75, seno 100 kg 150, slama 100 din. Jabolka na trgu II. vrste 8—10, III. 6—8; meso goveje 15—18, svinjsko 24, slanina 26, svinjska mast 28—30, med 36—40, volna oprana 104, neoprana 92—96 din, mleko liter 2.50—3, surovo maslo kg 48—52, drva 1 kub. meter 180—185 din. Surove kože goveje 26, telečje 28—30, svinjske 18 do 20 din kg.

Ljubljana. Rž kg 4.50—5, ječmen 4.50 do 5, oves 4—5, kornuza 4—4.25, fižol ribničan 6—7, prepeličar 7—8, grab 15—16, leča 13 din. Sadje: jabolka I. vrste 14, II. 10, III. 8; suhe češnje 14—24, suhe hrške 16, orehi 14—18, luščeni 40—48 din.

Kurivo: premog tona 440—460 din, trda drva 1 prm 155—165, žagana 165—175, mehka drva 80, oglje likalit 1.50—3.50 din za 1 kg.

Krma: sladko seno 100 kg 115—130 din, polsladsko seno 100—115, kislo seno 95 do 100 din, slama 70 din.

Mleko in mlečni izdelki: mleko liter 2.50—3, surovo maslo kg 40—46, čajno maslo 48—52, bohinski sir 38—40, sirček 8 do 10, polementalec 40, trapiš lma 38 do 40, II. da 34—36 din.

Mlevski izdelki: moka št. 0 1 kg 9—9.50, enotna moka 5.50, kaša 8—10, ješprenj 7.50 do 9.25, ješprenječek 9—13, otrobi 2.50—3, koruzna moka 4—5, koruzni zдроб 5—6.50, pšenični zдроб 9—10, ajdova moka 7—12 din za 1 kg, ržena moka 6—7.75 din.

Krško. Pšenica 1 kg 3.50, ječmen 3.50, rž 3.50, oves 3.50, koruza 3, fižol 6, krompir 2.50, lucerna za krmo 1.30, seno 1.20, slama 0.75 din. Meso goveje kg 16 din, svinjsko 20, slanina 28, svinjska mast 30, med 30; surove kože goveje 26, telečje 42, svinjske 14 din za 1 kg. Mleko liter 2.50 din, surovo maslo kg 48 din; vino navadno pri vinogradnikih liter 10 din, finejše 12 dinarjev.

Celje. Ječmen 100 kg 550, oves 450, fižol 700—800, krompir 200—250, lucerna 150, seno 115—120, slama 70 din. Meso goveje kg 13—18, svinjsko 18—22, svinjska mast 29—32, slanina 25—26 din. Surove kože 23, telečje 23, svinjske 8—10.

LES

Po podatkih Ljubljanske borze od 5. februarja t. l. so veljale spodaj navedene cene za 1 kubični meter, franko nakladalna postaja.

Smreka-jelka: hlodi I-II. 300—350 din, brzojavni drogovi 250—300, bordonali 320 do 360, filterji 320—360, trami ostalih dimenzij 320—360 din.

Bukev: hlodi I-II. 240—290, hlodi za furnir od 40 cm dalje 290—340 din.

Hrast: hlodi I-II, od 30 cm dalje 315 do 465, bordonali 850—100 din, frizi 1000 do 1350 din.

Veterinarški nasveti

Napenjanje in driska kobile. F. M. B. Vaša 16 letna breja kobila trpi vsak mesec na hudi driski, kateri sledi nato napenjanje. Opažate tudi, da se večkrat močno slini in da takrat slabo žre. — Omenjene spremembe povzročajo lahko različni vzroki. Predvsem bi prišli v poštev v prvi vrsti nepravilna, pokvarjena hrana, črevesni zajedalci in okuženje s posebno vrsto bakterij. Škoda, da nič ne pišete, s čim hranite kobilu. Ne dajete ji li mogoče rano pokošene mlade detelje, ki je rastle na strnišču? Ali jo mogoče hranite s koruzo? Je-li seno in slama, ki ga dobiva kobila, popolnoma zdravo in suho? Dobro premislite vsa ta vprašanja in dajte nanje jasen odgovor. Zelo verjetno je, da je baš nepravilna in pokvarjena krma vzrok omenjenih sprememb pri kobili s slinjenjem vred. Po-

skusite nekaj časa pokladati kobili samo zdravo seno ter jo opazujte, da-li se bodo tudi potem pojavljali prej opisani znaki. Drugi vzrok omenjenih pojavov bi mogli biti črevesni zajedalci. Da se ugotovi, je-li žival napadena po zajedalcih ali ne, pošljite preko občine poštnine prosto košček blata kobile v kovinski škatljici ali pa v škatljici od vžgalic na Drž. veter. bakteriološki zavod v Ljubljani, Lipičeva ulica 2. V kolikor bi bili ugotovljeni v blatu zajedalci, oziroma njih jajčeca v večji množini, boste pač morali do bližnjega veterinarja, ki vam bo predpisal uspešno zdravlilo proti črevesnim zajedalcem. Če pa je vzrok driski in napenjanju neke vrste okuženje s posebnimi klicami, potem vam bo pri vsej zadevi mogel pomagati edino živinozdravnik, v sami kobili lahko dajete kuhano laneno seme. V času obolenja naj se kobila v glavnem posti. Dobiva naj le laneno brozgo, ki jo napravite tako, da skuhate več litrov kropa ter na vsak liter kropa daste pest lanenega semena. Dobro bi bilo, da primešate laneni brozgi na dva litra po eno žlico kreolina in eno žlico čistega terpentinovnega olja. Laneno brozgo ji lahko dajete večkrat na dan. Konju se naflažje zalije s pirovsko steklenico, ki ima dolg in močan vrat. Gobca kobili ni treba odpirati, ampak ji samo od strani zalijete.

Gnojenje in krvavitev iz ene nosnice konja. Imate konja, kateremu se cedi iz ene nosnice gnoj, pomešan s krvjo. Vprašate, če lahko s takim konjem vozite? — Nikakor ni priporočljivo, da tako težko bolnega konja naprezate. Konja bi morali dati na vsak način pregledati živino zdravniku, ker ni izključena možnost, da konj boleha na težki in tudi za človeka zelo nevarni bolezni. V kolikor tudi ne bi bila po sredi ta huda in nevarna bolezen, ki se imenuje smrkavost, procesvendarle zahteva strokovne pomoči, ker je le malo verjetno, da bi se bolezen sama po sebi pozdravila. Škoda, da že preneimate iskati strokovne pomoči, ki bi jo lahko stvar popravila, če se sploh poopravi da.

Pravni nasvet

Trošarinska kazn. P. S. Izgovor, da prizadeti niso poznali trošarinskih predpisov, ne bo pomagal in vas zaradi tega ne bodo oprostili kazni, ki so vam jo naložili zaradi kuhanja žganja. Na kazenskem odloku je gotovo napisano oblastvo, ki vas je kaznovalo. Če nameravate prositi za oprostitev, se obrnite na dotično oblastvo. Vsekakor bo to finančna direkcija, v zadnji stopnji pa finančno ministrstvo. Ne moremo vam pa povedati, če boste dosegli s tako prošnjo kaj uspeha.

PRAVNI NASVETI

Obljubljeno pohištvo. M. F. M. Ko ste se pred dvema leti poročili, so vam starši obljubili pohištvo, ki ga pa sedaj nočejo izročiti. Vprašate, če to pohištvo lahko izterjate. — Če so starši vaše žene njej obljubili pohištvo za doto, potem so dolžni dano obljubo izpolniti; vaša žena jih lahko tudi s tožbo prisili. Če so pa starši vaše žene vam obljubili, da bodo dali pohištvo, je pa to zgolj darilna obljuba, ki je neizterljiva, če ni napravljena v obliki notarskega zapisa.

Zakonito dedovanje po bratranču. I. H. J. Umrl je vaš sorodnik, ki nima ne staršev ne bratov in ne otrok. Zapustil je imovino, oporoke pa ne. Ker je vaša mati bila sestra matere umrlega sorodnika, vprašate če ste vi dedinja. — Če umrli sorodnik ni imel lastnih otrok, so zakoniti dediči njegovi starši, in če so ti že umrli, potomec teh staršev, to so njegovi bratje in sestre, odnosno otroci teh. Če tudi teh ni, potem preide dediščina na terte koleno to je na zapustnikove dede in babice in njihovo potomstvo, med katere spadate tudi vi. Dediščina se deli na dva enaka dela. Ena polovica gre očetovima roditeljema in njunim potomcem, druga pa materinima roditeljema in njunim potomcem. — Prijavite se sodišču kot dedinja in sporočite sodišču tudi naslove ostalih bratrancev in sestričen, ki so z zapustnikom v istem sorodstvu kot vi, da se bo mogla zapuščinska razprava čimprej vršiti.

Tožba radi nujnega deleža. S. T. Za tožbo zaradi dopolnitve nujnega deleža potrebujete odvnetnika le tedaj, če uveljavite s tožbo večji znesek od 12.000 din. Potem se bo pravda vršila na okrožnem sodišču in tam je zastopanje po odvnetniku predpisano. Za manjši znesek od 12.000 din je pristojno okrajno sodišče in daste tožbo lahko na zapisnik. — Če imate pravico revnih boste za pravdo pred okrožnim sodiščem dobili odvnetnika kot zastopnika revnih, ki vas bo moral začasno brezplačno zastopati.

Kupljeno, a ne prepisano zemljišče. J. Z. — Kupili ste zemljišče in se je prodajalec zavezal, da bo preskrbel dovoljenje banke, ki je vključena na zemljišču, da se brez bremen prepíše na vas. Vi ste takoj pričeli kupljeno zemljišče uživati, sedaj vam je prodajalec sporočil, da ga bo zopet sam užival, ker, da ga ne more prepisati na vas. Vprašate, ali je prodajalec upravičen sedaj kupčijo razdreti. — Prodajalec je dolžan izpolniti pogodbo tako, kakor sta se dogovorila; zato vi lahko zahtevate, da v določenem roku preskrbi dovoljenje Privilegirane agrarne banke za bremen prosti

odpis kupljenega zemljišča. Ako bi banka odklonila izdajo takega dovoljenja, ker morda ostalo posestvo, ki ga ima še prodajalec, ne zadostuje za kritje njegovih dolgovo, tedaj vi lahko zahtevate povračilo škode od prodajalca, ki jo imate radi neizpolnitve pogodbe. Svetujemo vam, da sami povprašate pri banki, ali je prodajalec sploh zaprosil za odpisno dovoljenje in če je, zakaj ga ne dobi. Morda prodajalec za dovoljenje sploh ni zaprosil in bi zato rad razdri kupčijo, ker so se cene zemljišč dvignile. Seveda pa v tem primeru vi niste dolžni pristati na razdor kupčije.

Sosedove kokoši. F. U. Med sosedoma je nastal spor zaradi kokoši, ker kokoši enega sosedu hodijo na vrt drugega sosedu, čemur se ta upira. Vi pa mislite, da kokoši povsod lahko hodijo se min tja, in da zato tudi vaš sosed nima pravice braniti sosedovim, to je vašim kokošim na svoj vrt, ker kokoši vendar ne morete zapreti. — Med 'pametnimi in dobrimi sosedi take malenkosti navadno res ne povzročajo težkih sporov. Res je pa tudi, da nihče ni dolžan trpeti, da bi tuje živali in torej tudi kokoši hodile na njegov vrt, kjer mu delajo škodo, čeprav malenkostno. Zato sosed lahko brani vašim kokošim prihajati na njegov vrt in vas tudi lahko toži, če tega ne prepreči. Ni s tem rečeno, da ne smete imeti kokoši. Če jih pa imate, morate gledati, da ne bodo hodile na tuje zemljišče, kar lahko storite na ta način, da svoj vrt ogradite s primerno orajo. Tudi se ne morete izgovarjati, da tudi kokoši drugega sosedu hodijo na vrt vašega sosedu, pa se sosed samo zaradi vaših spodtaka, ne pa tudi zaradi drugih kokoši. Njegova stvar je, če morda drugemu sosedu ne dela zaradi tega sitnosti. Čeprav je pri sosedu žena lastnik posestva, lahko v njenem imenu nastopa njen mož, ki torej tudi lahko zabrani puščanje vaših kokoši preko meje.

Posekan sosedov hrast. K. J. Hlapca ste poslali v gozd sekaj drevje. Pomotoma je posekal tudi en sosedov hrast. Hoteli ste posekan hrast vrniti sosedu, ki ga pa noče, ampak zahteva le visoko odškodnino v denarju. Vprašate, ali ste res dolžni plačati sosedu hrast v denarju. — Res sosed ni dolžan sprejeti posekanega hrasta, ampak lahko zahteva odškodnino v denarju. Sosedu morate povrniti vso škodo, ki mu je nastala vsled posekanja njegovega hrasta. Če ne bo sporazuma, bo sosed pač lahko tožil in bo sodišče gotovo zaslišalo izvedenca glede višine odškodnine.

Skupno posestvo. P. J. Tudi skupno posestvo (solastnina) more biti predmet priposestevovanja. Doba priposestevovanja tudi v takem primeru traja 30 let. Če trdite, da nasprotnik solastnine ni priposesteval, bo v primeru pravde z ene ali druge strani moralo to vprašanje rešiti sodišče.